

Dr. Ivo Pilar

(Zagreb, 1874. - 1933.), ugledni odvjetnik u Sarajevu, Tuzli i Zagrebu; političar, publicist, sociolog i utemeljitelj hrvatske geopolitike. Autor je i danas aktualnih djela na njemačkom, koja su prevedena na hrvatski, poglavito: *Južnoslavensko pitanje i sujetski rat* (Beč 1918.), *Politički zemljopis Hrvatske* (Sarajevo 1918.), *Uvijek iznova Srbija* (Berlin 1933.) i dr.

U našoj doista bogatoj povijesno-političkoj publicistici ne znam da smo ikada imali bistriji čovjeka i lucidnije pero (...) To danas, o 75. godišnjici Pilarova Južnoslavenskog pitanja, smijemo reći s punim uvjerenjem da se nismo ni malo preneglili.

(akademik D. Jelčić, 1993.)

Pilar je bio neumjereno napadan i plijenjen, a isto tako neusporedivo hvaljen i kriomice čitan. Često se o njegovu djelu i njemu govorilo i pisalo napamet, širila bijela i crna legenda. Vrijeme je da se kritički izdaju njegova djela i relevantni dijelovi ostavštine. Pilar to zaslužuje kao jedan od naših najboljih političkih pisaca.

(dr. T. Macan, 1997.)

Javna i opća dobra kao što su spomenici, ulice i trgovi, planinski vrhovi i more predstavljaju sastavni dio svake mješovite ekonomije. Ekonomska je bit javnih i općih dobara kolektivni algoritam. U slučaju javnih dobara, taj algoritam obično služi očuvanju i prosperitetu lokalne zajednice, pa se stoga ugrađuje u mješovitu ekonomiju kroz posebna pravila korištenja i održavanja (ulice, trgovi, spomenici). U slučaju općih dobara (planine, more, voda, svjetlo) on najčešće služi očuvanju i prosperitetu nacije i *per extensionem* čovječanstva uopće, pa se obrana javnih i općih dobara često pretvara, pa čak transvaluiru, u borbu za očuvanje resursa, iako je to zapravo zalaganje za izvorne vrijednosti demokracije.

Zbog kolektivnog algoritma koji je u srži javnih i općih dobara i koji je ugrađen u sve tržišne ekonomije, javna i opća dobra ne smiju se umanjivati, otuđivati ili dovesti u stanje visokog rizika bez javnog ili općeg konsenzusa do kojeg se dolazi transparentnom institucionalnom procedurom. Zbog toga prisvajanje tih dobara pod preferencijalnim uvjetima nije dio tržišne ekonomije, nego neprikladno prisvajanje lokacijske rente tj. uzurpacija. Zaobilaženje transparentnih procedura i izostanak konsenzusa u promjeni režima javnih i općih dobara predstavljaju demokratski deficit, a on je, pak, opasan za političke i građanske slobode te za ostvarivanje socijalnih prava građana u svakoj modernoj naciji.

Stoga je angažman oko problema korištenja javnih i općih dobara u Hrvatskoj istovremeno stručna obveza društvenih znanstvenika i prodemokratski građanski aktivizam koji se ne mora nužno povezati ni s kojim dijelom aktualnog političkog spektra.

INSTITUT
DRUŠTVENIH ZNANOSTI
IVO PILAR

ISBN 978-953-7964-26-9
CIJENA 130 KUNA

STUDIJE

INSTITUT
DRUŠTVENIH ZNANOSTI
IVO PILAR

Saša Poljanec-Borić: PRAVO NA SADA!

STUDIJE

Saša POLJANEC-BORIĆ

PRAVO NA SADA!

Radovi iz sociologije prostora

Snimio Juraj Borić

25
GODINA
INSTITUTA
IVO PILAR
2016.